

Dosarul nr. 2ra-37/22
2-19050116-01-2ra-12012022

prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni – C. Crețu
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Anton, R. Pulbere, I. Secrieru

DECIZIE

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de Ludmila Soltan,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Ludmila Soltan împotriva lui Ion Surchicinu cu privire la partajul averii comune
în devălmășie a soților după desfacerea căsătoriei și compensarea cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin
care s-a admis apelul declarat de Ion Surchicinu și s-a casat parțial hotărârea din
16 martie 2021 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni,

constată:

La 22 februarie 2019, Ludmila Soltan a depus cerere de chemare în judecată,
concretizată prin cererea din 27 februarie 2020, împotriva lui Ion Surchicinu cu
privire la partajul averii comune în devălmășie a soților după desfacerea
căsătoriei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 4-5, 52-53).

În motivarea acțiunii a invocat că, la 17 octombrie 1998, a încheiat căsătoria
cu Ion Surchicinu, care a fost desfăcută în baza hotărârii din 19 mai 2016 a
Judecătoriei Ialoveni (nr. 2-648/2016).

Reclamanta a menționat că în timpul căsătoriei cu Ion Surchicinu au
dobândit bunuri proprietate comună în devălmășie, și anume:

- gradină (lot de teren aferent casei) cu S-xxx1 ha, cu numărul cadastral xxx1, amplasat în satul XXX;
- teren pentru construcția casei locative cu S-xxx2 ha, cu numărul cadastral xxx2, amplasat în satul XXX;
- lot agricol (viță-de-vie) cu S-xxx3 ha, cu numărul cadastral xxx3, amplasat în extravilanul satului XXX;

- lot agricol (livadă) cu S-xxx4 ha, cu numărul cadastral xxx4, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol cu S-xxx5 ha, cu numărul cadastral xxx5, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol (livadă) cu S-xxx6 ha, cu numărul cadastral xxx6, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol (viță-de-vie) cu S-xxx7 ha, cu numărul cadastral xxx7, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol cu S-xxx8 ha, cu numărul cadastral xxx8, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol cu S-xxx9 ha, cu numărul cadastral xxx9, amplasat în extravilanul satului XXX.

Ludmila Soltan a notat că la momentul desfacerii căsătoriei nu a înaintat pretenții cu privire la partajarea averii, deoarece între părți a fost un acord amiabil de partajare, însă, după mai multe discuții cu pârâtul, până în prezent nu au ajuns la un compromis. Astfel, a considerat necesar de a partaja averea nominalizată pe cale judiciară, a 1/2 cotă-parte pentru fiecare soț, conform art. 25 și art. 26 din Codul familiei.

Reclamanta Ludmila Soltan a solicitat prin cererea de chemare în judecată partajarea averii comune în devălmășie a sa și a fostului soț Ion Surchicinu, prin atribuirea a câte 1/2 cotă-parte ideală din următoarele bunuri:

- grădină (lot de teren aferent casei) cu S-xxx1 ha, cu numărul cadastral xxx1, amplasat în satul XXX;
- teren pentru construcția casei locative cu S-xxx2 ha, cu numărul cadastral xxx2, amplasat în satul XXX;
- lot agricol (viță-de-vie) cu S-xxx3 ha, cu numărul cadastral xxx3, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol (livadă) cu S-xxx4 ha, cu numărul cadastral xxx4, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol cu S-xxx5 ha, cu numărul cadastral xxx5, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol (livadă) cu S-xxx6 ha, cu numărul cadastral xxx6, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol (viță-de-vie) cu S-xxx7 ha, cu numărul cadastral xxx7, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol cu S-xxx8 ha, cu numărul cadastral xxx8, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol cu S-xxx9 ha, cu numărul cadastral xxx9, amplasat în extravilanul satului XXX.

Totodată, reclamanta a solicitat compensarea din contul lui Ion Surchicinu în beneficiul său a cheltuielilor de judecată și de asistență juridică.

Prin hotărârea din 16 martie 2021 a Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, s-a admis integral acțiunea depusă de Ludmila Soltan.

S-a partajat averea foștilor soți Ludmila Soltan și Ion Surchicinu, prin atribuirea a câte 1/2 cotă-parte ideală pentru ambii foști soți, după cum urmează:

- grădină (lot de teren aferent casei) cu S-xxx1 ha, cu numărul cadastral xxx1, amplasat în satul XXX;

- teren pentru construcția casei locative cu S-xxx2 ha, cu numărul cadastral xxx2, amplasat în satul XXX;
- lot agricol (viță-de-vie) cu S-xxx3 ha, cu numărul cadastral xxx3, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol (livadă) cu S-xxx4 ha, cu numărul cadastral xxx4, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol cu S-xxx5 ha, cu numărul cadastral xxx5, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol (livadă) cu S-xxx6 ha, cu numărul cadastral xxx6, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol (viță-de-vie) cu S-xxx7 ha, cu numărul cadastral xxx7, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol cu S-xxx8 ha, cu numărul cadastral xxx8, amplasat în extravilanul satului XXX;
- lot agricol cu S-xxx9 ha, cu numărul cadastral xxx9, amplasat în extravilanul satului XXX.

S-a încasat de la Ion Surchicinu în folosul Ludmillei Soltan suma de 318 lei, cu titlul de compensare a cheltuielilor aferente judecării pricinii.

S-a încasat de la Ion Surchicinu în folosul Ludmillei Soltan suma de 7 000 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică.

S-a încasat de la Ion Surchicinu în folosul statului suma de 159 de lei, cu titlul de compensare a cheltuielilor aferente judecării pricinii (f.d. 77-78, 81-86).

La 09 aprilie 2021, Ion Surchicinu a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 16 martie 2021 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni (f.d. 88-91, 92).

În atare circumstanțe, completul consideră că, la demararea căii de atac în ordine de apel, Ion Surchicinu a respectat modul și termenul prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă.

Prin decizia din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ion Surchicinu.

S-a casat parțial, în partea admiterii cerințelor privind partajarea terenului (lotului de lângă casă) cu S-xxx1 ha, cu numărul cadastral xxx1 și terenul (construcția locativă) cu S-xxx2 ha, cu numărul cadastral xxx2 și în partea compensării cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică, hotărârea din 16 martie 2021 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni și în această parte s-a adoptat o hotărâre nouă, prin care:

S-au respins pretențiile Ludmillei Soltan cu privire la partajarea averii comune în devălmășie a soților după desfacerea căsătoriei, și anume: bunurile imobile terenul (lot de lângă casă) cu S-xxx1 ha, cu numărul cadastral xxx1 și terenul (construcția locativă) cu S-xxx2 ha, cu numărul cadastral xxx2, ambele amplasate în intravilanul satului XXX.

S-a micșorat cuantumul sumei încasate cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică din contul lui Ion Surchicinu în beneficiul Ludmillei Soltan de la suma de 7 000 de lei la suma de 1 500 de lei (f.d. 134-135, 136-145).

În consolidarea soluției, instanța de apel a menționat că terenurile cu numerele cadastrale xxx1, cu S-xxx1 ha și xxx2, cu S-xxx2 ha, aparțin cu drept de proprietate, cu cota de 1.0, lui Ion Surchicinu, care conform Titlurilor de

autentificare a dreptului deținătorului de teren au fost dobândite în temeiul deciziei Primăriei comunei XXX nr. 1 din 10 martie 1992.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a conchis că terenul (lotul de lângă casă) cu S-xxx1 ha, cu numărul cadastral xxx1 și terenul (construcția locativă) cu S-xxx2 ha, cu numărul cadastral xxx2 sunt proprietate privată a lui Ion Surchicinu, dobândită până la căsătoria încheiată cu Ludmila Soltan, iar drept urmare nu pot fi supuse partajării.

La 29 decembrie 2021, Ludmila Soltan a declarat recurs împotriva deciziei din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate, cu menținerea hotărârii din 16 martie 2021 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni. Totodată, recurenta a solicitat compensarea din contul lui Ion Surchicinu în beneficiul său a cheltuielilor de asistență juridică în instanța de apel în sumă de 7 900 de lei (f.d. 148-157).

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale cauzei, transpunând constatările și concluziile reținute de prima instanță.

Suplimentar Ludmila Soltan a invocat că Ion Surchicinu nu a demonstrat faptul dobândirii dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile cu numerele cadastrale xxx2 și xxx1 până la căsătorie.

În opinia recurente, instanța de apel trebuia să țină cont de faptul că dreptul de proprietate se dobândește din momentul înregistrării bunurilor în Registrul de evidență a înregistrării bunurilor imobile. Astfel, bunurile imobile cu numerele cadastrale xxx2 și xxx1 sunt supuse regimului de proprietate comună în devălmășie a foștilor soți, deoarece dreptul de proprietate asupra acestora a fost înregistrat și dobândit la 06 martie 2003 și 20 aprilie 2003, adică în perioada căsniciei.

Mai mult ca atât, decizia Primăriei comunei XXX nr. 1 din 10 martie 1992, care a servit drept temei de eliberare a Titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren, nu a fost depistată în arhiva raională Ialoveni.

De asemenea, recurenta a indicat că instanța de apel a privat-o de dreptul de a prezenta referință și înscrisuri în susținerea poziției sale procesuale, fapt prin care a fost pusă într-o situație inechitabilă în comparație cu Ion Surchicinu, căruia i s-a acordat termen suplimentar pentru prezentarea unor probe noi. Astfel, prin acțiunile sale, Curtea de Apel Chișinău a demonstrat o atitudine părtinitoare.

La fel, recurenta a considerat că instanța de apel nu era în drept să micșoreze suma compensată din contul lui Ion Surchicinu pentru serviciile de asistență juridică, or, conform materialelor și lucrărilor cauzei Ludmila Soltan a fost asistată de avocatul Ecaterina Cazacu, care a efectuat un șir de acțiuni procesuale, printre care întreprinderea măsurilor de mediere și purtarea discuțiilor cu Ion Surchicinu în vederea tranșării litigiului, întocmirea cererii de chemare în judecată și a cererii de concretizare a cerințelor, a participat la șapte ședințe de judecată în prima instanță, a întocmit și prezentat instanței explicații și pledoarii în formă scrisă. Cu atât mai mult că documentele fiscale anexate la materialele cauzei demonstrează că cheltuielile de asistență juridică au fost real suportate de către Ludmila Soltan.

La 12 ianuarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimatului copia recursului declarat de Ludmila Soltan împotriva deciziei din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, explicându-i dreptul de a depune referință asupra

acestui. Însă, până la examinarea admisibilității recursului, intimatul nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs (f.d. 193).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilită data când decizia din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată Ludmillei Soltan, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă termenul de exercitare a dreptului de a ataca hotărârea judecătorească.

Prin încheierea din 16 februarie 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat admisibil recursul declarat de Ludmila Soltan împotriva deciziei din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și s-a transmis Colegiului lărgit pentru examinare în fond.

În conformitate cu articolul 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin prisma art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

La caz, Colegiul a considerat inoportună invitarea participanților sau a reprezentanților acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței efectuarea controlului judiciar al deciziei din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, însă, data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Totodată, instanța de recurs a opinat că toate punctele de vedere, care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. Cu atât mai mult că, în esență, recurenta și intimatul au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Cu titlu subsidiar, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, 19 aprilie 2007, §§ 72-75; Eriksson vs Suedia, 12 aprilie 2012, §§ 66, 72; Põnkä vs Estonia, 08 noiembrie 2016, §§ 33-34, decizia nr. 95 din 19 decembrie 2016 a Curții Constituționale, §§ 26-27).

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că recursul declarat de Ludmila Soltan urmează a fi admis și casată decizia din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel

Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În debutul analizei sale, Colegiul consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac vs. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

Astfel, efectuând controlul judiciar al deciziei din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, iar drept consecință nu a stabilit legea aplicabilă speței, pronunțând în consecință o soluție nemotivată.

În acest sens, Colegiul evocă faptul că, reieșind din efectul devolutiv al apelului, Curții de Apel Chișinău îi revenea o deosebită atenție de a determina raportul material-litigios dintre litiganți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia, iar drept urmare obiectul probațiunii pe cauza dedusă judecării, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

Implicit circumstanțelor cauzei, Colegiul atestă că instanța de apel a constatat că terenurile cu numerele cadastrale xxx1, cu S-xxx1 ha și xxx2, cu S-xxx2 ha, aparțin cu drept de proprietate personală, cu cota-parte de 1.0, lui Ion Surchicinu și au fost dobândite în temeiul deciziei Primăriei comunei XXX nr. 1 din 10 martie 1992.

La fel, Colegiul reține că instanța de apel a tras această concluzie în urma cercetării filelor dosarului 14-18, la care sunt anexate Certificatele din Registrul bunurilor imobile nr. xxx2 din 05 aprilie 2003 și nr. xxx1 din 12 iunie 2003, eliberate la 23 ianuarie 2019 de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, și a Titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe bunurile imobile cu numerele cadastrale xxx1 și xxx2.

În acest sens, instanța de recurs observă că, potrivit datelor din Registrul bunurilor imobile, dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile cu numărul cadastral xxx2 (teren pentru construcții) și xxx2.01 (construcție) a fost înregistrat la 06 martie 2003 pe numele lui Ion Surchicinu, cu 1.0 cotă-parte, în temeiul Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. xxx2 din 12 februarie 2003 (f.d. 14-15).

De asemenea, dreptul de proprietate asupra bunului imobil cu numărul cadastral xxx1 (teren cu destinația grădină) a fost înregistrat la 20 aprilie 2003 pe numele lui Ion Surchicinu, cu 1.0 cotă-parte, în temeiul Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. xxx1 din 02 aprilie 2003 (f.d. 16).

Instanța de recurs observă că Titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe bunurile imobile cu numerele cadastrale xxx2 (construcție locativă) și xxx1 (grădini, lot pe lângă casă), într-adevăr, atestă că aceste terenuri au fost repartizate în proprietate privată lui Ion Surchicinu în temeiul deciziei Primăriei comunei XXX nr. 1 din 10 martie 1992.

Totodată, din titlurile menționate rezultă că dreptul de proprietate asupra acestor terenuri, atribuit lui Ion Surchicinu în baza deciziei Primăriei comunei XXX nr. 1 din 10 martie 1992, a fost trecut în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri sub nr. 1995 la 16 noiembrie 1993.

Însă, studiind materialele cauzei, în baza cărora instanța de apel și-a format poziția asupra fondului cauzei, Colegiul constată că decizia Primăriei comunei XXX nr. 1 din 10 martie 1992 nu a fost administrată de către părți ca probă întru susținerea poziției că bunurile imobile cu numerele cadastrale xxx2 (construcție locativă) și xxx1 (grădini, lot pe lângă casă) sunt proprietate personală a lui Ion Surchicinu, dobândită până la căsătorie.

Prin urmare, decizia Primăriei comunei XXX nr. 1 din 10 martie 1992 nu a fost cercetată ca probă în cadrul judecării litigiului, fapt confirmat și prin înregistrarea audio a ședinței de judecată, care este parte integrantă a procesului-verbal.

În această circumstanță, Colegiul atestă că instanța de apel și-a întemeiat hotărârea în baza unui înscris (decizia Primăriei comunei XXX nr. 1 din 10 martie 1992), care nu a fost administrat ca probă, care nu a fost cercetat în cadrul dezbaterilor judecătorești, asupra căruia partea oponentă, Ludmila Soltan, nu și-a expus opinia, nu a putut formula întrebări ce țin de informația conținută în acest înscris, fiind lipsită de posibilitatea de a obiecta în privința acestei probe și a invoca inadmisibilitatea ei, precum și de dreptul de a administra contraprobe.

Colegiul notează că cercetarea deciziei Primăriei comunei XXX nr. 1 din 10 martie 1992 este necesară, în primul rând, pentru stabilirea temeiului de drept în baza căruia administrația publică locală a repartizat terenurile cu numerele cadastrale xxx2 și xxx1. Stabilirea temeiului de drept în baza căruia au fost repartizate terenurile date va conduce la aplicarea corectă a cadrului legal care guvernează raportul litigios și regimul juridic al acestor bunuri imobile.

Astfel, instanței de apel îi revenea obligația pozitivă de a întreprinde toate măsurile necesare și de a avea un rol activ și diriguitor, întru determinarea exactă a temeiului de drept în baza căruia au fost repartizate terenurile cu numerele cadastrale xxx2 și xxx1, pentru a putea da un răspuns univoc la întrebarea dacă aceste bunuri fac parte din proprietatea personală a lui Ion Surchicinu, dobândită până la căsătoria cu Ludmila Soltan și care nu fac parte din patrimoniul proprietate în devălmășie, care ar putea fi partajat.

La capitolul dat, Colegiul învederează că, deși, la examinarea cauzei în ordine de recurs nu pot fi administrate probe noi, recurenta a anexat la cererea de recurs Certificatul de arhivă nr. 21/210 eliberat la 11 octombrie 2021 de Serviciul Raional de Arhivă Ialoveni, din cadrul Consiliul raional Ialoveni, conform căruia în fondul de arhivă 4 a Primăriei XXX pentru anul 1992 nu fost depistată decizia Primăriei comunei XXX nr. 1 din 10 martie 1992.

Faptul dat creează dubii rezonabile în privința existenței *de facto* a deciziei Primăriei comunei XXX nr. 1 din 10 martie 1992 și dacă această decizie poate fi

pusă ca probă la pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere a terenurilor cu numerele cadastrale xxx2 și xxx1 ca proprietate personală a lui Ion Surchicinu, dobândită până la căsătoria cu Ludmila Soltan.

Astfel, reieșind din efectul devolutiv al apelului, Curtea de Apel Chișinău trebuie să elucideze care a fost, de fapt, temeiul de repartizare a terenurilor cu numerele cadastrale xxx2 și xxx1, precum și în baza cărui act administrativ sau civil acestea au ajuns în proprietatea lui Ion Surchicinu.

Instanța de recurs opinează că neelucidarea tuturor circumstanțelor speței nu poate duce la soluționarea justă a litigiului, deoarece are un rol major în constatarea eventualului drept de proprietate al Ludmillei Soltan asupra unei cote-părți din bunurile imobile cu numerele cadastrale xxx2 și xxx1.

Prin urmare, Colegiul consideră că decizia instanței de apel cuprinde convingeri neexplicite care sunt analizate și apreciate superficial, fără a da dovadă de rolul dirigiuitor al instanței de judecată, pentru a stabili toată relațiile dintre părțile litigante și regimul juridic al bunurilor ce formează obiectul material al prezentului litigiu.

Conjunctura dată profilează ipoteza conform căreia instanța de apel s-a abținut de a da un răspuns convingător la argumentele de bază invocate de reclamantă în cererea de chemare în judecată și în explicațiile date pe marginea cererii de apel și a pretențiilor din acțiune, deși, prin prisma articolului 6 § 1 din Convenție, aceasta se aștepta la un răspuns specific și explicit la mijloacele decisive pentru judecarea procedurii respective (a se vedea Ruiz Torija și Hiro Balani vs Spania, hotărârile din 09 decembrie 1994, seria A nr. 303-A și 303-B).

În atare situație se deduce că, argumentele formulate de Ludmila Soltan în fața instanței în scopul apărării drepturilor sale nu au fost clarificate de instanța de apel, deși ultima avea obligația de a se pronunța asupra fiecărui argument, astfel ca acestea să fie răsturnate de instanță, pentru a da posibilitate instanței de recurs să exercite controlul judiciar a soluției pronunțate. Cu atât mai mult că, acest aspect cerea o motivare specifică și explicită, însă instanța de apel a omis să dea o asemenea explicație și să stabilească dacă în condițiile speței sunt sau nu aplicabile normele legale ce guvernează proprietatea comună în devălmășie și proprietatea personală a soților.

Prin urmare, Colegiul ajunge la concluzia că, recurenta Ludmila Soltan nu a fost auzită de instanța inferioară într-un mod echitabil, cu respectarea garanțiilor prevăzute la articolul 6 din Convenție. Or, instanța de apel nu și-a exercitat obligația instituită prin efectul devolutiv al apelului.

La caz, este relevantă jurisprudența CtEDO, care a statuat în cauza Hiro Balani vs. Spania că, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 §1 din CEDO.

Astfel, Colegiul deduce că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, însă în condițiile din speță decizia din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău nu corespunde acestor calități.

Sub acest aspect Colegiul învederează că, prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea hotărârii judecătorești ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, or, funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. O hotărâre se consideră motivată în mod corespunzător atunci când permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlande).

În această ordine de idei, este evident că, în condițiile din speță, constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs fiind în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea soluției adoptate.

Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide temeinicia recursului declarat de Ludmila Soltan împotriva deciziei din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea circumstanțelor speței.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate și nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului declarat de Ludmila Soltan și casării deciziei din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele constatate și concluziile deduse de instanța de recurs și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței, precum și cercetarea multiaspectuală a suportului probator.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Ludmila Soltan împotriva deciziei din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Se casează integral decizia din 04 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ludmila Soltan împotriva lui Ion Surchicinu cu privire la partajul averii comune

în devălmășie a soților după desfacerea căsătoriei și compensarea cheltuielilor de judecată și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Maria Ghervas